

Jonge vliegen vinden amylacetaat bijzonder aantrekkelijk

Een nieuwe uitgever voor *Entomologia Experimentalis et Applicata*

In Groningen weten ze alles van het reukvermogen van de huisvlieg. Wereldwijd is de huisvlieg *Musca domestica* een plaag, en overal doet men moeite de vliegen te vangen. Hoewel UV lampen een uitstekend middel zijn om insecten te vangen, is het bekend dat vliegen jonger dan drie dagen niet op licht afkomen. In dit artikel wordt beschreven dat jonge vliegen net zo goed als oudere worden aangetrokken door stoffen als 1-octen-3-ol, amylacetaat, en 3-methylfenol. Die kennis kan uitstekend worden gebruikt bij het ontwikkelen van een val waarin wel jonge vliegen worden gevangen.

Entomologische Berichten 63 (3): 75-76

Bovenstaande informatie ontleen wij aan een artikel van Kelling, Biancaniello en Den Otter, gepubliceerd in de januari 2003-aflevering van het tijdschrift *Entomologia Experimentalis et Applicata*, een van de tijdschriften van de Nederlandse Entomologische Vereniging. Sommige NEV-leden zullen misschien verrast zijn te lezen dat de eerste jaargang al dateert van 1958. De titel wordt door menigeen wat lang en ingewikkeld gevonden, en onder toegepast en experimenteel entomologen staat het tijdschrift dan ook vooral onder twee afkortingen bekend, namelijk kortweg als 'Entomologia', of met het acronym 'EEA'.

NEV tijdschriften

Nederlandse Entomologische Vereniging is uitgever van vele tijdschriften, zeker als de tijdschriften van de verschillende secties in de telling worden meegenomen. De vereniging zelf kent het Jaarboekje, Entomologische Berichten, het Tijdschrift voor Entomologie en, zoals hierboven al werd aangegeven, EEA. Internationaal heeft EEA onder de tijdschriften van de vereniging het meeste aanzien. De scope van het tijdschrift is de experimentele biologie en oecologie van insecten en andere terrestrische arthropoden, zowel vanuit zuiver wetenschappelijk als toegepast perspectief. De redactie geeft als speciaal aandachtsgebied aan de relatie tussen fytofage arthropoden en hun voedselplanten, parasieten, predatoren en pathogenen. EEA profileert zich aan de bovenzijde van de markt. Dat is onder andere zichtbaar aan de plaats die het inneemt op de Science Citation Index. Deze ranglijst geeft aan wat de 'impact' (invloed) is van wetenschappelijke tijdschriften. EEA behoort tot de top-15 van entomologische vaktijdschriften. De invloed van EEA is dan

Jan van Tol¹ & Joop van Loon²

¹Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis
Postbus 9517
2300 RA Leiden
tol@naturalis.nnm.nl

²Laboratorium van Entomologie
Binnenhaven 7
6709 PD Wageningen
joop.vanloon@wur.nl

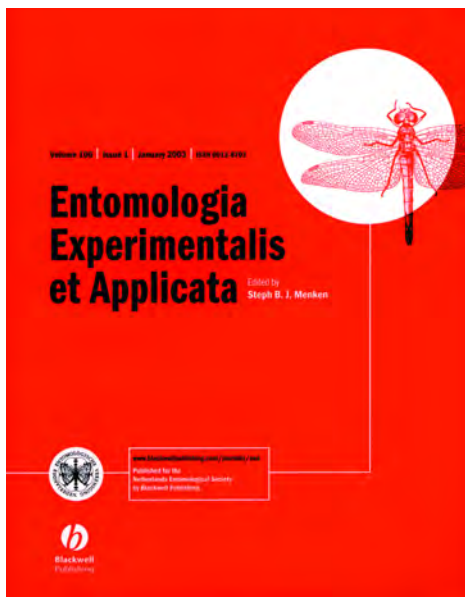
ook minstens gelijk aan die van tijdschriften van de veel grotere Britse en Amerikaanse zusterverenigingen.

Entomologia al weer 45 jaar oud

EEA werd in 1958 opgericht als NEV-tijdschrift. De toenmalige redacteurs benadrukten dat het starten van een nieuw tijdschrift altijd controversieel is. Er zijn, zo schreven zij in dat jaar, al zo veel publicaties dat de meeste wetenschappers worden bedolven, en de kosten voor een bibliotheek buitensporig worden. Toch wilden zij een forum scheppen voor toegepast en experimenteel entomologen. De Nederlandse initiatiefnemers namens de NEV waren D.J. Kuenen, P.A. van der Laan en J. de Wilde. Het tijdschrift werd aanvankelijk voor de NEV uitgegeven door North-Holland Publishing Company in Amsterdam, maar later is de NEV het tijdschrift zelf als uitgever opgetreden. Nog weer later, in 1983, heeft de vereniging een contract getekend met de uitgever Junk voor de productie van het tijdschrift. Tot eind 2002 heeft deze situatie voortbestaan, zij het dat de firma Junk in 1988 werd overgenomen door Kluwer en sinds die tijd de naam Kluwer op het omslag prijkte. De aanleiding voor dit artikel is het feit dat EEA sinds 1 januari 2003 voor de NEV wordt gepubliceerd door Blackwell Publishing.

De uitgebreide taak van de redactie

Wie ooit als auteur een artikel bij een tijdschrift heeft ingediend heeft kennis gemaakt met het verschijnsel redacteur. Om te beginnen is dat vaak de persoon aan wie het manuscript wordt toegezonden. Grotere tijdschriften hebben meer redacteurs, vaak bijgestaan door een redactie-assistent of editorial assistant die ook secretariële taken uitvoert. De re-

dactie is verantwoordelijk voor de inhoud, waaronder aspecten als het onderwerp, de wijze waarop het onderwerp wordt behandeld, en het taalgebruik worden verstaan.

Na een eerste selectie zal de redactie vakgenoten met een bijzondere kennis over het onderwerp om advies vragen. Dit zogeheten *review proces* betekent dat een collega het artikel kritisch bestudeert, van opbouwend commentaar voorziet en adviseert over de geschiktheid voor publicatie na verwerking van het commentaar. Reviewers verrichten hun werkzaamheden doorgaans anoniem. De redacteurs nemen op grond van de reviews een besluit of het manuscript inderdaad geschikt is voor publicatie. Na het aanbrenge van de verbeteringen door de auteurs kan het artikel worden gedrukt.

Toptijdschriften zoals Nature weigeren soms meer dan 90% van de aangeboden artikelen. Wie als auteur door de eerste selectie heen komt moet vaak nog heel wat wijzigen voordat de redactie tevreden is en het artikel kan worden geplaatst. Dat is nodig om de kwaliteit van een tijdschrift op peil te houden. Welke inspanningen verricht de redactie van EEA om de hoge plaats op de SCI te handhaven?

De huidige Editor-in-Chief, Professor Steph B.J. Menken is verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. Hij krijgt alle manuscripten als eerste in handen. 'Ik lees alle binnenkomende manuscripten door en maak de eerste selectie', zegt Steph Menken, 'en beoordeel de manuscripten vooral op algemene kwaliteiten, zoals de opzet van de experimenten en de wijze waarop het artikel is geschreven. Ongeveer een kwart komt niet door deze zeef heen en gaat direct retour naar de auteurs. Soms krijgen de auteurs een kans een artikel opnieuw in te dienen'. Een artikel dat de eerste ronde heeft overleefd gaat bij EEA naar een van de associate editors. De *associate editor* adviseert de editorial assistant onder meer over de keuze van de reviewers. Een van de waardevolste bezittingen van de redactie is de lijst van reviewers. Redactie-assistent Françoise Kaminker: 'Ik houd niet alleen bij welke manuscripten een reviewer heeft ontvangen, maar maak ook aantekening van de degelijkheid van de rapporten'. Sinds begin 2003 is er veel voor de redactie-assistent veranderd, want de nieuwe uitgever heeft een systeem dat

geheel werkt met internettechnologie. De snelheid van verwerking van de manuscripten is hiermee significant verbeterd en ook de publicatiesnelheid is merkbaar verhoogd. In de januari-aflevering van 2003 staat bijvoorbeeld een artikel dat op 12 november 2002 is geaccepteerd. Françoise Kaminker: 'Ook na de beoordeling door reviewers worden nog weer artikelen geweigerd. Uiteindelijk publiceren wij de laatste jaren ongeveer 55% van de manuscripten die bij ons worden ingediend'.

Toch komt er heel wat meer kijken bij het maken van een goed tijdschrift. Goede manuscripten kan een onderzoeker in vele tijdschriften geplaatst krijgen. Het is dus van groot belang dat een redactie over een uitgebreid netwerk beschikt van toponderzoekers. Steph Menken: 'Hiervoor zijn de associatie editors onmisbaar. Zij wonen verspreid over de wereld en werken in onderzoeksgroepen die in de top meedraaien. Zij weten dus waar interessant onderzoek loopt en het is onder meer hun taak zulke stukken naar EEA te praten. Als EEA goede artikelen publiceert, heeft dat weer aantrekkingskracht op andere onderzoekers. Naar goede artikelen wordt natuurlijk vaak verwezen, en dat betekent weer dat een abonnement op EEA op geen enkel instituut op dit gebied mag ontbreken'.

Vanaf 2003 bij Blackwell Publishing

Aangezien de samenwerking met Kluwer al enige tijd minder goed verliep, hebben redactie en bestuur contact gezocht met andere uitgevers. De uitstekende naam van Entomologia maakte een dergelijke overstap makkelijk. Uitgeverij Blackwell was bereid onder gunstige voorwaarden het tijdschrift voor de NEV te gaan uitgeven. Het tijdschrift zal wereldwijd goed onder de aandacht worden gebracht, de redactie zal worden ondersteund bij haar taak. Ook zal de vereniging royalties ontvangen, waarmee onder meer onze eigen bibliotheek kan worden ondersteund. EEA is met een prijs van ruim 900 Britse ponden een duur tijdschrift, maar voor leden van de NEV geldt een bijzonder aanbod. De online versie kost slechts 25 euro per jaar. Een NEV abonnee kan alle artikelen in EEA thuis via internet opvragen en voor eigen gebruik afdrukken.

Iedere maand weer een aflevering van EEA

Het tijdschrift verschijnt elke maand met een omvang van 120 bladzijden. Ziet de toekomst er gunstig uit voor EEA? Steph Menken is ervan overtuigd: 'Het tijdschrift staat bijvoorbeeld al tientallen jaren zeer goed bekend in het onderzoeksveld van de biologische bestrijding. Fysiologisch, ecologisch en ethologisch onderzoek dat daarmee direct en indirect samenhangt staat nog steeds volop in de belangstelling. Nederlandse entomologen vormen internationaal belangrijke onderzoeksgroepen op dit terrein en zij zullen er mede voor zorgen dat de stroom van wetenschappelijk aantrekkelijke manuscripten goed op gang blijft'.

Ieder goed onderzoek roept weer talloze nieuwe vragen op. De aantrekkingskracht van sommige chemicaliën kan de jonge huisvlieg slecht bekomen. Het onderzoek is hiermee zeker nog niet ten einde. Zelf kijken wij reikhalzend uit naar het artikel dat het gedrag van de huisvlieg beschrijft om de val met amylacetaat te vermijden.

Geaccepteerd 15 maart 2003.